

Сумський державний педагогічний університет
імені А.С. Макаренка

Навчально-науковий інститут фізичної культури

Кафедра логопедії

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор НН інституту
фізичної культури

 Михайло ЛЯННОЙ
«31» серпня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Психолого-педагогічний супровід осіб із ООП

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність: 016 Спеціальна освіта (Логопедія)

Освітньо-професійна програма: Спеціальна освіта (Логопедія)

Другий (магістерський) рівень вищої освіти

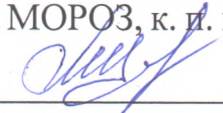
Мова навчання: українська

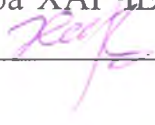
Погоджено науково-методичною
комісією

НН інституту фізичної культури
«31» серпня 2023 р.

Голова

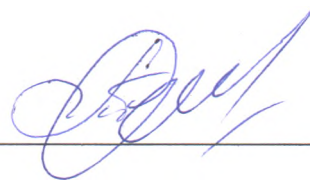
Людмила МОРОЗ, к. п. н., доцент

Розробник: Тамара ХАРЧЕНКО, кандидат психологічних наук, доцент
кафедри логопедії

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри логопедії
Протокол № 1 від «29» серпня 2023 р.

Завідувач кафедри
Анатолій КРАВЧЕНКО, к.п.н., професор

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 5	магістр	Обов’язкова	
		Рік підготовки:	
1-й		-й	
Семестр			
2-й			
Лекції			
18 год.			
Практичні, семінарські			
20 год.			
Лабораторні			
Самостійна робота			
110 год.			
Консультації:			
		2 год.	
Загальна кількість годин – 150			Вид контролю: екзамен

Опис навчальної дисципліни (заочна форма навчання)

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
			заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	бакалавр	Обов’язкова	
		Рік підготовки:	
		1-й	-й
Семестр			
2-й			
Лекції			
6 год.			
Практичні, семінарські			
4 год.			
Лабораторні			
Самостійна робота			
140 год.			
Консультації:			
Вид контролю: екзамен.			
Загальна кількість годин – 150			

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Основною метою викладання дисципліни «Психолого-педагогічний супровід осіб з особливими потребами» для студентів спеціальності «Спеціальна освіта. Логопедія» є формування цілісного уявлення і теоретичних знань про зміст психолого-педагогічного супроводу як комплексної системи заходів з організації освітнього процесу та розвитку дитини з особливими освітніми потребами, передбачених індивідуальною програмою розвитку.

Навчальна дисципліна «Психолого-педагогічний супровід осіб з особливими потребами» передбачає вирішення наступних завдань:

- ознайомити здобувачів другого (магістерського) рівня спеціальності «Спеціальна освіта (Логопедія)» із нормативними та теоретичними засадами супроводу дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному просторі закладів освіти;
- ознайомити з організаційними засадами утворення та функціонування інклюзивно-ресурсних центрів;
- оволодіння знаннями і уміннями проведення комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку дітей дошкільного та шкільного віку;
- оволодіння вміннями з надання корекційно-розвиткових послуг дітям з ООП в умовах закладів освіти (дошкільної, середньої).

Вивчення дисципліни «Психолого-педагогічний супровід осіб з особливими потребами» передбачає формування в студентів наступних фахових компетентностей.

Інтегральної компетентності: **ІК** – здатності розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері спеціальної та інклюзивної освіти.

Загальних компетентностей:

ЗК-1. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК-2. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК-3. Здатність працювати в команді.

ЗК-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК-7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК-9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК-10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

Спеціальних компетентностей:

СК-2. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методики і технології корекційно-розвивальної роботи з особами з особливими освітніми потребами (залежно від спеціалізації).

СК-3. Здатність здійснювати діагностико-аналітичну, корекційно-розвивальну, консультативну діяльність з урахуванням особливих освітніх потреб здобувачів.

СК-4. Здатність ефективно взаємодіяти з батьками, колегами, іншими фахівцями у процесі психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами на засадах партнерства.

СК-5. Здатність приймати ефективні рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК-6. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності, приймати рішення та продовжувати навчання та/або підвищення професійної кваліфікації відповідно до наявних потреб і запитів.

СК-7. Здатність до організації освітнього процесу у спеціальних закладах дошкільної і загальної середньої освіти з використанням сучасних засобів, методів, прийомів, технологій.

СК-8. Здатність до організації процесу навчання, виховання й розвитку дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного освітнього середовища.

СК-9. Здатність до організації безпечного і здоров'язбережувального освітнього середовища, у тому числі інклюзивного освітнього середовища.

СК-10. Здатність розробляти і реалізовувати наукові та/або освітні проекти у сфері спеціальної та інклюзивної освіти.

СК-11. Здатність до виконання корекційно-освітньої діяльності з профілактики, подолання порушень мовленнєвого розвитку в освітньому, реабілітаційному процесі незалежно від типу закладу і форми організації освітньої діяльності.

СК-12. Здатність розробляти, адаптувати та впроваджувати освітні програми та навчальні матеріали, які забезпечують індивідуальний та диференційований підхід щодо осіб із мовленнєвими порушеннями та осіб з особливими освітніми потребами незалежно від їх етіології і патогенезу.

СК-13 Здатність створювати сприятливі передумови та налаштовувати осіб із мовленнєвими порушеннями на процеси: навчання, виховання, розвитку, корекції, реабілітації, абілітації.

СК-14. Здатність здійснювати логопедичний супровід осіб із мовленнєвими порушеннями.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Для ефективного вивчення навчальної дисципліни важливим є попереднє опанування дисциплінами бакалаврату.

Результати навчання за дисципліною:

РН 2. Здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань, створення нових та удосконалення традиційних технологій викладання і супроводження та в ширших мультидисциплінарних контекстах.

РН 4. Добирати та застосовувати ефективні методики комплексного оцінювання розвитку дітей, рефлексувати та критично аналізувати достовірність одержаних результатів оцінювання, визначати на основі їх інтерпретації особливі освітні потреби дітей та рівень освітньої підтримки.

РН 5. Аргументувати, планувати та надавати психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (допомогу) відповідно до рівня функціонування, обмеження життєдіяльності та розвитку дитини з особливими освітніми потребами, забезпечувати ефективність власних дій.

РН 6. Встановлювати ефективну взаємодію з батьками, колегами, фахівцями, різними соціальними інституціями з метою забезпечення якості спеціальної та інклюзивної освіти на засадах партнерства.

РН 8. Приймати ефективні рішення з питань спеціальної та інклюзивної освіти, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати їх розвиток; визначати фактори, що впливають на досягнення поставлених цілей, зокрема, вимоги споживачів; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки рішень.

РН 12. Організовувати та здійснювати методичний супровід процесу навчання, виховання й розвитку дітей з особливими освітніми потребами в умовах спеціальних закладів освіти та інклюзивного освітнього середовища.

РН 13. Розробляти та реалізовувати заходи зі створення безпечного і здоров'язбережувального освітнього середовища, забезпечувати його якість та ефективність освітнього процесу з урахуванням особливих освітніх потреб, можливостей та здібностей дітей.

РН 17. Впроваджувати в професійну діяльність методики та педагогічні технології навчання, виховання, супроводу та реабілітації осіб із мовленнєвими порушеннями.

РН 18. Впроваджувати освітні програми та навчальні матеріали з метою забезпечення індивідуального та диференційованого підходу щодо осіб із мовленнєвими та психофізичними порушеннями.

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Кількість балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90 – 100	Студент виявляє творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для творчого вирішення навчальних завдань, переконливо аргументує відповіді, обґрунтовує власні міркування та умозаключення.
82 – 89	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, правильно вирішує навчальні завдання, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких не значна, добирає аргументи для підтвердження думок.
74 – 81	Студент вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти допущені помилки.
64 – 73	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є суттєві.
60 – 63	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за вихідний, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, з допомогою викладача може виправляти значну кількість суттєвих помилок.
35 – 59	Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.
1 – 34	Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.

Критерії поточного контролю знань і умінь студентів

За одне заняття студент має змогу отримати від 1 до 7,5 балів:

- виконання кожної практичної роботи оцінюється від 1 до 5 балів.
- виконання кожного самостійного завдання оцінюється від 1 до 2,5 балів.

Розподіл балів

Поточний контроль										Разом	Сума	Підсум ковий (екз.)	Загальн сума
Розділ 1			Розділ 2				Розділ 3						
Т 1.1	Т 1.2	Т 1.3	Т 2.1	Т 2.2	Т 2.3		Т 3.1	Т 3.2	Т 3.3	50	75	25	100
Поточний контроль													
5	5	5	5	5	5		5	5	10				
Контроль самостійної роботи										25			
2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5		2,5	2,5	5				

Т 1.1, Т 1.2 ... Т 3.3 – теми розділів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	
60 – 63	E	задовільно
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: екзамен, усне або письмове опитування, презентації результатів виконаних завдань та досліджень, захист практичних робіт, реферати, інші види індивідуальних та групових завдань тощо.

6. Програма навчальної дисципліни

6.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО СУПРОВОДУ ДІТЕЙ З ООП

Тема 1.1. Науково-теоретичні аспекти психолого-педагогічного супроводу дітей з ООП.

1. Мета та завдання психолого-педагогічного супроводу (ППС) дітей з ООП.
2. Основні поняття проблеми супроводу особистості.
3. Формування толерантного ставлення до дітей з особливими потребами в освітньому середовищі.
4. Професійна діяльність спеціального педагога та асистента вчителя в інклюзивному освітньому просторі.

Тема 1.2. Методологічні та правові засади психолого-педагогічного супроводу осіб з ООП в Україні. МКФ-ДП.

1. Методологічні та нормативно-правові основи організації ППС дітей з ООП.
2. Використання Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей та підлітків (МКФ – ДП) в освіті для визначення особливих освітніх потреб дитини.
3. Масштабування кваліфікаторів для структур організму (МКФ-ДП).
4. Значення МКФ-ДП для укладання ІПР дитини з ООП.

Тема 1.3. Статус та принципи діяльності ІРЦ.

1. Функції, завдання та принципи діяльності ІРЦ.
2. Кадрове забезпечення, документація та оснащення кабінетів ІРЦ.
3. Статус фахівців ІРЦ, їх посадові обов'язки, етичні вимоги до педагогічних працівників ІРЦ.
4. Психологічна діагностика – важливий компонент ППС осіб з ООП.
5. Проведення комплексної оцінки дитини з ООП фахівцями ІРЦ.

РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД РІЗНИХ КАТЕГОРІЙ ДІТЕЙ З ООП У ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Тема 2.1. Психолого-педагогічна оцінка розвитку дітей дошкільного віку з ООП.

1. Організація проведення психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини з ООП педагогом.

2. Надання психолого-педагогічних і корекційно-розвиткових послуг різним категоріям дітей з ООП.
3. Укладання висновку психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини з ООП.
4. Оцінка ігрової діяльності, сенсорного, мовленнєвого та фізичного розвитку дитини з ООП.

Тема 2.2. Моделювання індивідуальної програми розвитку дошкільника з ООП.

1. Індивідуальна програма розвитку дитини, її структура.
2. Моделювання діяльності учасників команди супроводу у створенні ІПР.
3. Адаптація освітніх програм та організація розвиткового середовища.
4. Роль батьків у складанні та реалізації ІПР.
5. Індивідуальна навчальна програма.
6. Особливості реалізації ІПР, надання корекційно-розвиткових послуг.

Тема 2.3. Психолого-педагогічний супровід дітей з ООП у закладах дошкільної освіти.

1. Команда психолого-педагогічного супроводу дитини у ЗДО: склад, завдання. Форми командної підтримки фахівцями ІРЦ, види наставництва.
2. Психолого-педагогічний супровід дітей з порушеннями зору.
3. Психолого-педагогічний супровід дітей з порушеннями слуху.
4. Психолого-педагогічний супровід дітей з порушеннями мовлення.
5. Психолого-педагогічний супровід дітей з порушеннями опорно-рухового апарату.
6. Психолого-педагогічний супровід дітей з порушеннями інтелектуального розвитку.
7. Психолого-педагогічний супровід дітей з розладами аутистичного спектру.
8. Психолого-педагогічний супровід дітей з затримкою психічного розвитку.
9. Психолого-педагогічний супровід дітей зі складними порушеннями розвитку.
10. Відповідальність батьків за виховання, навчання та розвиток дітей. Подолання стресових і тривожних станів у дітей з ООП та у їх батьків в складних життєвих ситуаціях.

РОЗДІЛ 3. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД РІЗНИХ КАТЕГОРІЙ ДІТЕЙ З ООП У ЗАКЛАДАХ ШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Тема 3.1. Психолого-педагогічна оцінка розвитку дітей шкільного віку.

1. Організація навчання осіб з ООП у закладах загальної середньої освіти.
2. Визначення рівня підтримки особливого школяра фахівцями ІРЦ та шкільною командою супроводу.
3. Рівні надання підтримки для дітей з ООП: світова практика з вітчизняною особливістю.
4. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів з ООП.

Тема 3.2. Моделювання індивідуальної програми розвитку школяра з ООП.

1. Індивідуальна програма розвитку учня, її структура.
2. Моделювання діяльності учасників команди супроводу у створенні ІПР учня.
3. Адаптація освітніх програм та організація розвиткового середовища.
4. Роль батьків у складанні та реалізації ІПР учня.
5. Індивідуальна навчальна програма. Особливості реалізації ІПР, надання корекційно-розвиткових послуг школяру.

Тема 3.3. Психолого-педагогічний супровід дітей з ООП у закладах шкільної освіти.

1. Команда психолого-педагогічного супроводу дитини у закладі шкільної освіти: склад, завдання.
2. Психолого-педагогічний супровід учнів з порушеннями зору.
3. Психолого-педагогічний супровід учнів з порушеннями слуху.
4. Психолого-педагогічний супровід учнів з порушеннями мовлення.
5. Психолого-педагогічний супровід учнів з порушеннями опорно-рухового апарату.

6. Психолого-педагогічний супровід учнів з порушеннями інтелектуального розвитку.
7. Психолого-педагогічний супровід учнів з розладами аутистичного спектру.
8. Психолого-педагогічний супровід учнів з затримкою психічного розвитку.
9. Психолого-педагогічний супровід учнів зі складними порушеннями розвитку.
10. Роль сім'ї в процесі інтегрування дитини з ООП в загальноосвітнє середовище.

Завдання батьків як членів навчальної команди.

6.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		Лекції	Практ.	Сам. роб.	Консул.		Лекції	Практ.	Сам. роб.	Консул.
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО СУПРОВОДУ ДІТЕЙ З ООП										
Тема 1.1. Науково-теоретичні аспекти психолого-педагогічного супроводу дітей з ООП	14	2	2	10		17	1	1	15	
Тема 1.2. Методологічні та правові засади психолого-педагогічного супроводу осіб з ООП в Україні. МКФ-ДП.	14	2	2	10		16	1		15	
Тема 1.3. Статус та принципи діяльності ІРЦ.	14	2	2	10		16	1		15	
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД РІЗНИХ КАТЕГОРІЙ ДІТЕЙ З ООП У ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ										
Тема 2.1. Психолого-педагогічна оцінка розвитку дітей дошкільного віку.	14	2	2	10		16	1		15	
Тема 2.2. Моделювання індивідуальної програми розвитку дошкільника з ООП.	14	2	2	10		17	1		16	
Тема 2.3. Психолого-педагогічний супровід дітей з ООП у закладах дошкільної освіти.	19	2	2	15		17		1	16	
РОЗДІЛ 3. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД РІЗНИХ КАТЕГОРІЙ ДІТЕЙ З ООП У ЗАКЛАДАХ ШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ										
Тема 3.1. Психолого-педагогічна оцінка розвитку дітей шкільного віку.	14	2	2	10		17	1		16	
Тема 3.2. Моделювання індивідуальної програми розвитку школяра з ООП.	21	2	4	15		17		1	16	
Тема 3.3. Психолого-педагогічний супровід дітей з ООП у закладах шкільної освіти.	26	2	2	20	2	17		1	16	
Усього годин	150	18	20	110	2	150	6	4	140	

7. Рекомендовані джерела інформації

Основна:

1. Выготский Л. С. Собрание сочинений: В 6-ти т. Т. 5. Основы дефектологии / под ред. Т. А. Власовой. Москва: Педагогика, 1982. 368 с.
2. Гречко Л. М. Психологічний супровід дітей молодшого шкільного віку з вадами психофізичного розвитку в умовах інтегрованого навчання: автореферат дисертації на здобуття канд. психол. наук. Київ, 2008.
3. Дитина з порушеннями опорно-рухового апарату в загальноосвітньому просторі. Методичні рекомендації фахівцям з організації та впровадження інклюзивної форми навчання дітей з порушеннями функцій опорно-рухового апарату: навчально-методичний посібник / Шевцов А. Г., Романенко О. В., Ханзерук Л. О., Чеботарьова О. В., за заг. наук. ред. Шевцова А. Г. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2014. 200 с.
4. Ілляшенко Т. Д., Бастун Н. А., Сак Т. В. Діти із затримкою психічного розвитку та їх навчання: навчальний посібник для педагогів і шкільних психологів. Київ: ІЗМН, 1997. 128 с.
5. Інклюзивний ресурсний центр: досвід проекту. Під заг. ред. Софій Н. З., К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2015. 76 с.
6. Інноваційні технології в діяльності інклюзивно-ресурсного центру: метод. посіб. / авт. кол. за ред. А. Г. Обухівської, Т. Д. Ілляшенко. Київ: УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2019. 228 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/718625/1/IRC_razvorot.pdf
7. Кобильченко В. В. Теоретико-методичні засади психологічного супроводу підлітків з глибокими порушеннями зору : дис. ... докт. психол. наук. Київ, 2010.
8. Кобильченко В. В. Теоретичні основи психолого-педагогічного супроводу молодших школярів з порушеннями зору: монографія. Полтава: ТОВ «Фірма «Техсервіс», 2017. 367 с.
9. Колупаєва А. А. Навчання дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі: навчально-методичний посібник. Харків : Вид-во «Ранок», 2019. 304 с.
10. Коробейников И. А., Бабкина Н. В. Консультативный ресурс психологического диагноза при нарушениях психического развития у детей. *Консультативная психология и психотерапия*. 2017. Т. 25. № 4. С. 11–22.
11. Корпанець Н.М. Моделювання індивідуальної програми розвитку дошкільника з ООП. К., 2018. 56 с.
12. Костенко Т. М. Базові аспекти психологічного супроводу дошкільників з порушеннями зору в умовах інклюзивного середовища. *Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови : наук.-метод. зб.* Вип. 12. Київ, 2010. С. 153–163.
13. Лубовский В. И., Коробейников И. А., Валявко С. М. Новая концепция психологической диагностики нарушений развития. *Психологическая наука и образование*. 2016. Т. 21. № 4. С. 50–60. URL: https://psyjournals.ru/files/84755/pno_2016_n4_lubovskiy.pdf
14. Луценко І. В. Психологічний супровід дитини з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання. *Практичний психолог: Школа*. 2013. № 10. С. 4-15.
15. Мамайчук И. И. Психологическая помощь детям с проблемами в развитии. СПб.: Речь, 2006. 224 с.
16. Матвеева М. П., Миронова С. П. Корекційна робота в системі освіти дітей з вадами розумового розвитку: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський державний університет, 2005. 164 с.

17. Міжнародна класифікація функціонування, обмеження життєдіяльності і здоров'я: Діти та підлітки: МКФ-ДП [Електронний ресурс]. — Режим доступу : https://moz.gov.ua/uploads/2/11374-9898_dn_20181221_2449.pdf
18. Нагорна О.Б. Особливості корекційно-виховної роботи з дітьми з ООП: навчально-методичний посібник. м. Рівне, 2016. 141с.
19. Омельченко І. М. Комунікативна діяльність дошкільників із затримкою психічного розвитку: теорія і феноменологія: монографія; Інститут спеціальної педагогіки і психології ім. Миколи Ярмаченка НАПН України. Полтава: ТОВ „Фірма „Техсервіс“, 2018. 498 с.
20. Попелюшко Р. П. Психолого-педагогічний супровід дітей з особливими потребами в інклюзивному навчанні // Збірник наукових праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна», №1(9)/2014. С. 109 – 113.
21. Положення про інклюзивно-ресурсний центр: Постанова Кабінету Міністрів України від 12 липня 2017 р. № 545 URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 12.02.2022).
22. Порядок організації інклюзивного навчання в закладах загальної середньої освіти, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 15.09.2021 №957 URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 12.02.2022).
23. Примірне положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти: Наказ МОН України від 08.06.2018. № 609. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 12.02.2022).
24. Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо організації навчання осіб з особливими освітніми потребами від 21 липня 2021 р. № 765 <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 12.02.2022).
25. Про освіту: Закон України від 05.09.2017. № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 12.02.2022).
26. Психологічний супровід інклюзивної освіти: [метод. рек.] / автор. кол. за заг. ред. А. Г. Обухівська. Київ: УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2017. 92 с.
27. Психолого-педагогическое консультирование и сопровождение развития ребенка: пособие для учителя-дефектолога / под ред. Л. М. Шипицыной. Москва: Гуманит. изд. Центр ВЛАДОС, 2003. 528 с.
28. Психолого-педагогічний супровід сім'ї у роботі психолого-медико-педагогічної консультації: електронний ресурс / авт. кол.: С. І. Васильковська, Т. В. Жук, Т. Д. Ілляшенко та ін.; за ред. А. Г. Обухівської. Київ: Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2015. 66 с. URL: http://lib.iitta.gov.ua/705351/1/Супровід_сімї.pdf
29. Раннее вмешательство: междисциплинарная помощь детям раннего возраста с нарушениями развития и их семьям: пособие для специалистов / под ред. А. М. Кравцовой, А. В. Кукурузы. Харьков: ООО «Планета-принт», 2013. 208 с.
30. Сак Т. В. Психологічний супровід учнів із затримкою психічного розвитку в інклюзивному класі (діагностичний напрям). *Дефектологія*. 2009. № 1 (51). С. 16–19.
31. Синев В. Н. Коррекция интеллектуальных нарушений у учащихся вспомогательной школы: дисс. докт. пед. наук. Москва, 1988. 359 с.
32. Синева Є. П. Тифлопсихологія: підручник. Київ: Знання, 2008. 365 с.
33. Скрипник Т. В. Стандарти психолого-педагогічної допомоги дітям з розладами аутичного спектра: навч.-метод. посіб. Київ : «Гнозис», 2013. 60 с.

34. Створення індивідуальної програми розвитку для дітей з особливими освітніми потребами: методичний посібник / Під заг. ред. Софій Н. З., – К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2015. – 66 с.

35. Технології психолого-педагогічного супроводу дітей з аутизмом в освітньому просторі: навчально-наочний посіб. Укладач Скрипник Т., К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2015. 56 с.

36. Федоренко О. Ф. Педагогічний супровід молодших школярів зі зниженим слухом в умовах інклюзивного навчання : автореферат дис. ... канд. пед. наук. Київ, 2015.

Додаткова:

1. Ілляшенко Т. Д., Рождественська М. В. Розвиваємо та навчаємо дитину. Психологічна допомога \ за ред. Т. Д. Ілляшенко, М. В. Рождественської. Київ: Редакція загальнопедагогічних газет, 2014. 96 с.

2. Конопляста С. Ю, Сак Т. В. Логопсихологія : навч. посіб. / за ред. М. К. Шеремет. Київ: Знання, 2010. 293 с.

3. Лубовский В. И. Психологические проблемы диагностики аномального развития детей. Москва: Педагогика, 1989. 104 с.

4. Міжнародні документи зі сфери інклюзивної освіти. Методичні матеріали. Укладач: Софій Н. З. Проект «Інклюзивна освіта: крок за кроком», 2015. 18с.

5. Нечепорчук А. Новий освітній простір: безбар'єрність. Інформаційний посібник, Загальна редакція: Седоченко Алевтина. URL: www.dfrt/minregion.gov.ua

6. Організаційно-методичні засади діяльності інклюзивно-ресурсних центрів: навчально-методичний посібник. За заг. ред. М.А. Порошенко та ін. Київ: 2018. 252 с. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/inkluzyvnenavchannya/posibniki/Inclusive_study_Sep17.pdf

7. Порошенко М.А. Інклюзивна освіта: навчальний посібник. Київ: ТОВ «Агенство «Україна», 2019. 300с. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/inkluzyvnenavchannya/posibniki/inkluziyavnz.pdf>

8. Психолого-педагогическое сопровождение развития ребенка дошкольного возраста в образовательном процессе: коллективная монография / под ред. Л. В. Трубайчук. Челябинск: Изд-во ЧИПКРО, 2014. 204 с.

9. Семаго Н. Я., Семаго М. М. Теория и практика оценки психического развития ребенка. Дошкольный и младший школьный возраст. СПб.: Речь, 2005. 384 с.: ил.

10. Соботович Е. Ф. Нарушения речевого развития у детей и пути их коррекции. Киев: ІСДО, 1995. 204 с.

11. Чорнобой Е. Огляд ролі асистентів учителів у канадських школах. Досвід провінцій Манітоба, Нова Шотландія та Альберта : посіб. Київ : Паливода А. В., 2012. 32 с.

8. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна (за потребою)

Мультимедійні презентації до лекційних занять (відповідно теми).

**Сумський державний педагогічний університет
імені А.С.Макаренка**

Кафедра логопедії

Конспект лекцій

з дисципліни: *Психолого-педагогічний супровід осіб з особливими потребами*

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність: 016 Спеціальна освіта

Освітньо-професійна програма: Спеціальна освіта (Логопедія) другий (магістерський)
рівень

Мова навчання: українська

Розроблені:
к.психол.н., доцентом
Харченко Т. Г.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО СУПРОВОДУ ДІТЕЙ З ООП

Лекційне заняття № 1

Тема 1.1. Науково-теоретичні аспекти психолого-педагогічного супроводу дітей з ООП.

Мета. Висвітлити передумови виникнення психолого-педагогічного супроводу дітей з ООП, його сутність та завдання.

Література:

1. Кобильченко В. В. Теоретико-методичні засади психологічного супроводу підлітків з глибокими порушеннями зору : дис. ... докт. психол. наук. Київ, 2010.
2. Кобильченко В. В. Теоретичні основи психолого-педагогічного супроводу молодших школярів з порушеннями зору: монографія. Полтава: ТОВ «Фірма «Техсервіс», 2017. 367 с.
3. Колупаєва А. А. Навчання дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі: навчально-методичний посібник. Харків : Вид-во «Ранок», 2019. 304 с.
4. Нагорна О.Б. Особливості корекційно-виховної роботи з дітьми з ООП: навчально-методичний посібник. м. Рівне, 2016. 141с.
5. Попелюшко Р. П. Психолого-педагогічний супровід дітей з особливими потребами в інклюзивному навчанні // Збірник наукових праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна», №1(9)/2014. С. 109 – 113.
6. Психологічний супровід інклюзивної освіти: [метод. рек.] / автор. кол. за заг. ред. А. Г. Обухівська. Київ: УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2017. 92 с.
7. Психолого-педагогическое консультирование и сопровождение развития ребенка: пособие для учителя-дефектолога / под ред. Л. М. Шипицыной. Москва: Гуманит. изд. Центр ВЛАДОС, 2003. 528 с.

План:

1. Мета та завдання психолого-педагогічного супроводу (ППС) дітей з ООП.
2. Основні поняття проблеми супроводу особистості.
3. Формування толерантного ставлення до дітей з особливими потребами в освітньому середовищі.
4. Професійна діяльність спеціального педагога та асистента вчителя в інклюзивному освітньому просторі.

Питання для самостійної роботи:

1. Опрацьовувати теоретичні питання за рекомендованою літературою.
2. Виписати в словник основні терміни розглянутої теми.

Лекційне заняття № 2

Тема 1.2. Методологічні та правові засади психолого-педагогічного супроводу осіб з ООП в Україні. МКФ-ДП.

Мета. Розкрити методологічні основи організації ППС дітей з ООП та його нормативно-правові засади. Ознайомити з Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей та підлітків (МКФ – ДП) в освіті для визначення особливих освітніх потреб дитини.

Література:

1. Кобильченко В. В. Теоретичні основи психолого-педагогічного супроводу молодших школярів з порушеннями зору: монографія. Полтава: ТОВ «Фірма «Техсервіс», 2017. 367 с.

2. Міжнародна класифікація функціонування, обмеження життєдіяльності і здоров'я: Діти та підлітки: МКФ-ДП [Електронний ресурс]. — Режим доступу : https://moz.gov.ua/uploads/2/11374-9898_dn_20181221_2449.pdf

3. Положення про інклюзивно-ресурсний центр: Постанова Кабінету Міністрів України від 12 липня 2017 р. № 545 URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 12.02.2022).

4. Порядок організації інклюзивного навчання в закладах загальної середньої освіти, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 15.09.2021 №957 URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 12.02.2022).

5. Примірне положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти: Наказ МОН України від 08.06.2018. № 609. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 12.02.2022).

6. Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо організації навчання осіб з особливими освітніми потребами від 21 липня 2021 р. № 765 <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 12.02.2022).

7. Про освіту: Закон України від 05.09.2017. № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 12.02.2022).

План:

1. Методологічні та нормативно-правові основи організації ППС дітей з ООП.
2. Використання Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей та підлітків (МКФ – ДП) в освіті для визначення особливих освітніх потреб дитини.
3. Масштабування кваліфікаторів для структур організму (МКФ-ДП).
4. Значення МКФ-ДП для укладання ІПР дитини з ООП.

Питання для самостійної роботи:

1. Опрацювати теоретичні питання за рекомендованою літературою.
2. Опрацювати питання: Особливості використання МКФ – ДП, законспектувавши його в лекційному зошиті.
3. Виписати в словник основні терміни розглянутої теми.

Лекційне заняття № 3

Тема 1.3. Статус та принципи діяльності ІРЦ.

Мета. Ознайомити з функціями, завданнями, принципами діяльності ІРЦ, його кадровим забезпеченням, документацією, оснащенням кабінетів. Розкрити сутність психологічної діагностики, як важливого компоненту ППС осіб з ООП та правила проведення комплексної оцінки особливої дитини фахівцями ІРЦ.

Література:

1. Інклюзивний ресурсний центр: досвід проекту. Під заг. ред. Софій Н. З., К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2015. 76 с.
2. Інноваційні технології в діяльності інклюзивно-ресурсного центру: метод. посіб. / авт. кол. за ред. А. Г. Обухівської, Т. Д. Ілляшенко. Київ: УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2019. 228 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/718625/1/IRC_razvorot.pdf
3. Кобильченко В. В. Теоретико-методичні засади психологічного супроводу підлітків з глибокими порушеннями зору : дис. ... докт. психол. наук. Київ, 2010.
4. Лубовский В. И., Коробейников И. А., Валявко С. М. Новая концепция психологической диагностики нарушений развития. *Психологическая наука и образование*. 2016. Т. 21. № 4. С. 50–60. URL: https://psyjournals.ru/files/84755/pno_2016_n4_lubovskiy.pdf
5. Положення про інклюзивно-ресурсний центр: Постанова Кабінету Міністрів України від 12 липня 2017 р. № 545 URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 12.02.2022).

6. Примірне положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти: Наказ МОН України від 08.06.2018. № 609. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 12.02.2022).

7. Психологічний супровід інклюзивної освіти: [метод. рек.] / автор. кол. за заг. ред. А. Г. Обухівська. Київ: УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2017. 92 с.

План:

1. Функції, завдання та принципи діяльності ІРЦ.
2. Кадрове забезпечення, документація та оснащення кабінетів ІРЦ.
3. Статус фахівців ІРЦ, їх посадові обов'язки, етичні вимоги до педагогічних працівників ІРЦ.
4. Психологічна діагностика – важливий компонент ППС осіб з ООП.
5. Проведення комплексної оцінки дитини з ООП фахівцями ІРЦ.

Питання для самостійної роботи:

1. Опрацювати теоретичні питання за рекомендованою літературою.
2. Опрацювати питання: Психодіагностичні методики в спеціальній психології, законспектувавши його в лекційному зошиті.
3. Виписати в словник основні терміни розглянутої теми.

РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД РІЗНИХ КАТЕГОРІЙ ДІТЕЙ З ООП У ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Лекційне заняття № 4

Тема 2.1. Психолого-педагогічна оцінка розвитку дітей дошкільного віку з ООП.

Мета. Розкрити сутність процесу психолого-педагогічної оцінки розвитку дітей дошкільного віку з ООП та сформувати знання щодо проведення такої оцінки розвитку цих дітей.

Література:

1. Колупаєва А. А. Навчання дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі: навчально-методичний посібник. Харків : Вид-во «Ранок», 2019. 304 с.
2. Костенко Т. М. Базові аспекти психологічного супроводу дошкільників з порушеннями зору в умовах інклюзивного середовища. *Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови : наук.-метод. зб.* Вип. 12. Київ, 2010. С. 153–163.
3. Лубовский В. И., Коробейников И. А., Валявко С. М. Новая концепция психологической диагностики нарушений развития. *Психологическая наука и образование*. 2016. Т. 21. № 4. С. 50–60. URL: https://psyjournals.ru/files/84755/pno_2016_n4_lubovskiy.pdf
4. Мамайчук И. И. Психологическая помощь детям с проблемами в развитии. СПб.: Речь, 2006. 224 с.
5. Омельченко І. М. Комунікативна діяльність дошкільників із затримкою психічного розвитку: теорія і феноменологія: монографія; Інститут спеціальної педагогіки і психології ім. Миколи Ярмаченка НАПН України. Полтава: ТОВ „Фірма „Техсервіс“, 2018. 498 с.
6. Примірне положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти: Наказ МОН України від 08.06.2018. № 609. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 12.02.2022).
7. Психологічний супровід інклюзивної освіти: [метод. рек.] / автор. кол. за заг. ред. А. Г. Обухівська. Київ: УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2017. 92 с.
8. Психолого-педагогическое консультирование и сопровождение развития ребенка: пособие для учителя-дефектолога / под ред. Л. М. Шипицыной. Москва: Гуманит. изд. Центр ВЛАДОС, 2003. 528 с.
9. Психолого-педагогічний супровід сім'ї у роботі психолого-медико-педагогічної консультації: електронний ресурс / авт. кол.: С. І. Васильковська, Т. В. Жук, Т. Д. Ілляшенко та

ін.; за ред. А. Г. Обухівської. Київ: Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2015. 66 с. URL: http://lib.iitta.gov.ua/705351/1/Супровід_сімі.pdf

10. Раннее вмешательство: междисциплинарная помощь детям раннего возраста с нарушениями развития и их семьям: пособие для специалистов / под ред. А. М. Кравцовой, А. В. Кукурузы. Харьков: ООО «Планета-принт», 2013. 208 с.

План:

1. Організація проведення психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини з ООП педагогом.
2. Надання психолого-педагогічних і корекційно-розвиткових послуг різним категоріям дітей з ООП.
3. Укладання висновку психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини з ООП.
4. Оцінка ігрової діяльності, сенсорного, мовленнєвого та фізичного розвитку дитини з ООП.

Питання для самостійної роботи:

1. Опрацювати теоретичні питання за рекомендованою літературою.
2. В інтернет просторі знайти зразки висновків психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини з ООП дошкільного віку – ознайомитися та проаналізувати.

Лекційне заняття № 5

Тема 2.2. Моделювання індивідуальної програми розвитку дошкільника з ООП.

Мета. Сформувати знання з моделювання індивідуальної програми розвитку дошкільника з ООП.

Література:

1. Колупаєва А. А. Навчання дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі: навчально-методичний посібник. Харків : Вид-во «Ранок», 2019. 304 с.
2. Корпанець Н.М. Моделювання індивідуальної програми розвитку дошкільника з ООП. К., 2018. 56 с.
3. Костенко Т. М. Базові аспекти психологічного супроводу дошкільників з порушеннями зору в умовах інклюзивного середовища. *Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови : наук.-метод. зб.* Вип. 12. Київ, 2010. С. 153–163.
4. Лубовский В. И., Коробейников И. А., Валявко С. М. Новая концепция психологической диагностики нарушений развития. *Психологическая наука и образование.* 2016. Т. 21. № 4. С. 50–60. URL: https://psyjournals.ru/files/84755/pno_2016_n4_lubovskiy.pdf
5. Мамайчук И. И. Психологическая помощь детям с проблемами в развитии. СПб.: Речь, 2006. 224 с.
6. Примірне положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти: Наказ МОН України від 08.06.2018. № 609. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 12.02.2022).
7. Психологічний супровід інклюзивної освіти: [метод. рек.] / автор. кол. за заг. ред. А. Г. Обухівська. Київ: УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2017. 92 с.
8. Психолого-педагогическое консультирование и сопровождение развития ребенка: пособие для учителя-дефектолога / под ред. Л. М. Шипицыной. Москва: Гуманит. изд. Центр ВЛАДОС, 2003. 528 с.
9. Психолого-педагогічний супровід сім'ї у роботі психолого-медико-педагогічної консультації: електронний ресурс / авт. кол.: С. І. Васильковська, Т. В. Жук, Т. Д. Ілляшенко та ін.; за ред. А. Г. Обухівської. Київ: Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2015. 66 с. URL: http://lib.iitta.gov.ua/705351/1/Супровід_сімі.pdf
10. Створення індивідуальної програми розвитку для дітей з особливими освітніми потребами: методичний посібник / Під заг. ред. Софій Н. З., – К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2015. – 66 с.

План:

1. Індивідуальна програма розвитку дитини, її структура.
2. Моделювання діяльності учасників команди супроводу у створенні ІПР.
3. Адаптація освітніх програм та організація розвиткового середовища.
4. Роль батьків у складанні та реалізації ІПР.
5. Індивідуальна навчальна програма.
6. Особливості реалізації ІПР, надання корекційно-розвиткових послуг.

Питання для самостійної роботи:

1. Опрацювати теоретичні питання за рекомендованою літературою.
2. В інтернет просторі знайти зразки індивідуальних програм розвитку дошкільників з ООП – ознайомитися та проаналізувати.

Лекційне заняття № 6

Тема 2.3. Психолого-педагогічний супровід дітей з ООП у закладах дошкільної освіти.

Мета. Розкрити сутність психолого-педагогічного супроводу дітей з ООП у закладах дошкільної освіти та формувати знання про особливості даного процесу щодо різних нозологічних груп особливих дошкільників.

Література:

1. Костенко Т. М. Базові аспекти психологічного супроводу дошкільників з порушеннями зору в умовах інклюзивного середовища. *Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови : наук.-метод. зб.* Вип. 12. Київ, 2010. С. 153–163.
2. Лубовский В. И., Коробейников И. А., Валявко С. М. Новая концепция психологической диагностики нарушений развития. *Психологическая наука и образование*. 2016. Т. 21. № 4. С. 50–60. URL: https://psyjournals.ru/files/84755/pno_2016_n4_lubovskiy.pdf
3. Мамайчук И. И. Психологическая помощь детям с проблемами в развитии. СПб.: Речь, 2006. 224 с.
4. Матвеева М. П., Миронова С. П. Корекційна робота в системі освіти дітей з вадами розумового розвитку: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський державний університет, 2005. 164 с.
5. Нагорна О.Б. Особливості корекційно-виховної роботи з дітьми з ООП: навчально-методичний посібник. м. Рівне, 2016. 141с.
6. Примірне положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти: Наказ МОН України від 08.06.2018. № 609. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 12.02.2022).
7. Психологічний супровід інклюзивної освіти: [метод. рек.] / автор. кол. за заг. ред. А. Г. Обухівська. Київ: УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2017. 92 с.
8. Психолого-педагогическое консультирование и сопровождение развития ребенка: пособие для учителя-дефектолога / под ред. Л. М. Шипицыной. Москва: Гуманит. изд. Центр ВЛАДОС, 2003. 528 с.
9. Психолого-педагогічний супровід сім'ї у роботі психолого-медико-педагогічної консультації: електронний ресурс / авт. кол.: С. І. Васильковська, Т. В. Жук, Т. Д. Ілляшенко та ін.; за ред. А. Г. Обухівської. Київ: Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2015. 66 с. URL: http://lib.iitta.gov.ua/705351/1/Супровід_сімї.pdf
10. Раннее вмешательство: междисциплинарная помощь детям раннего возраста с нарушениями развития и их семьям: пособие для специалистов / под ред. А. М. Кравцовой, А. В. Кукурузы. Харьков: ООО «Планета-принт», 2013. 208 с.
11. Синева Є. П. Тифлопсихологія: підручник. Київ: Знання, 2008. 365 с.
12. Скрипник Т. В. Стандарти психолого-педагогічної допомоги дітям з розладами аутичного спектра: навч.-метод. посіб. Київ : «Гнозис», 2013. 60 с.

План:

1. Команда психолого-педагогічного супроводу дитини у ЗДО: склад, завдання. Форми командної підтримки фахівцями ІРЦ, види наставництва.
2. Психолого-педагогічний супровід дітей з порушеннями зору.

3. Психолого-педагогічний супровід дітей з порушеннями слуху.
4. Психолого-педагогічний супровід дітей з порушеннями мовлення.
5. Психолого-педагогічний супровід дітей з порушеннями опорно-рухового апарату.
6. Психолого-педагогічний супровід дітей з порушеннями інтелектуального розвитку.
7. Психолого-педагогічний супровід дітей з розладами аутистичного спектру.
8. Психолого-педагогічний супровід дітей з затримкою психічного розвитку.
9. Психолого-педагогічний супровід дітей зі складними порушеннями розвитку.
10. Відповідальність батьків за виховання, навчання та розвиток дітей. Подолання стресових і тривожних станів у дітей з ООП та у їх батьків в складних життєвих ситуаціях.

Питання для самостійної роботи:

1. Опрацювати теоретичні питання за рекомендованою літературою.
2. Виписати в словник основні терміни розглянутої теми.

РОЗДІЛ 3. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД РІЗНИХ КАТЕГОРІЙ ДІТЕЙ З ООП У ЗАКЛАДАХ ШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Лекційне заняття № 7

Тема 3.1. Психолого-педагогічна оцінка розвитку дітей шкільного віку.

Мета. Розкрити сутність процесу психолого-педагогічної оцінки розвитку дітей шкільного віку з ООП та сформулювати знання щодо проведення такої оцінки розвитку цих учнів.

Література:

1. Гречко Л. М. Психологічний супровід дітей молодшого шкільного віку з вадами психофізичного розвитку в умовах інтегрованого навчання: автореферат дисертації на здобуття канд. психол. наук. Київ, 2008.
2. Дитина з порушеннями опорно-рухового апарату в загальноосвітньому просторі. Методичні рекомендації фахівцям з організації та впровадження інклюзивної форми навчання дітей з порушеннями функцій опорно-рухового апарату: навчально-методичний посібник / Шевцов А. Г., Романенко О. В., Ханзерук Л. О., Чеботарьова О. В., за заг. наук. ред. Шевцова А. Г. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2014. 200 с.
3. Ілляшенко Т. Д., Бастун Н. А., Сак Т. В. Діти із затримкою психічного розвитку та їх навчання: навчальний посібник для педагогів і шкільних психологів. Київ: ІЗМН, 1997. 128 с.
4. Кобильченко В. В. Теоретико-методичні засади психологічного супроводу підлітків з глибокими порушеннями зору : дис. ... докт. психол. наук. Київ, 2010.
5. Кобильченко В. В. Теоретичні основи психолого-педагогічного супроводу молодших школярів з порушеннями зору: монографія. Полтава: ТОВ «Фірма «Техсервіс», 2017. 367 с.
6. Колупаєва А. А. Навчання дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі: навчально-методичний посібник. Харків : Вид-во «Ранок», 2019. 304 с.
7. Лубовский В. И., Коробейников И. А., Валявко С. М. Новая концепция психологической диагностики нарушений развития. *Психологическая наука и образование*. 2016. Т. 21. № 4. С. 50–60. URL: https://psyjournals.ru/files/84755/pno_2016_n4_lubovskiy.pdf
8. Мамайчук И. И. Психологическая помощь детям с проблемами в развитии. СПб.: Речь, 2006. 224 с.
9. Порядок організації інклюзивного навчання в закладах загальної середньої освіти, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 15.09.2021 №957 URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 12.02.2022).

10. Примірне положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти: Наказ МОН України від 08.06.2018. № 609. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 12.02.2022).
11. Психологічний супровід інклюзивної освіти: [метод. рек.] / автор. кол. за заг. ред. А. Г. Обухівська. Київ: УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2017. 92 с.
12. Сак Т. В. Психологічний супровід учнів із затримкою психічного розвитку в інклюзивному класі (діагностичний напрям). *Дефектологія*. 2009. № 1 (51). С. 16–19.
13. Синєва Є. П. Тифлопсихологія: підручник. Київ: Знання, 2008. 365 с.
14. Технології психолого-педагогічного супроводу дітей з аутизмом в освітньому просторі: навчально-наочний посіб. Укладач Скрипник Т., К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2015. 56 с.
15. Федоренко О. Ф. Педагогічний супровід молодших школярів зі зниженим слухом в умовах інклюзивного навчання : автореферат дис. ... канд. пед. наук. Київ, 2015.

План:

1. Організація навчання осіб з ООП у закладах загальної середньої освіти.
2. Визначення рівня підтримки особливого школяра фахівцями ІРЦ та шкільною командою супроводу.
3. Рівні надання підтримки для дітей з ООП: світова практика з вітчизняною особливістю.
4. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів з ООП.

Питання для самостійної роботи:

1. Опрацьовувати теоретичні питання за рекомендованою літературою.
2. Виписати в словник основні терміни розглянутої теми.

Лекційне заняття № 8

Тема 3.2. Моделювання індивідуальної програми розвитку школяра з ООП.

Мета. Сформулювати знання з моделювання індивідуальної програми розвитку та індивідуальної навчальної програми школяра з ООП.

Література:

1. Гречко Л. М. Психологічний супровід дітей молодшого шкільного віку з вадами психофізичного розвитку в умовах інтегрованого навчання: автореферат дисертації на здобуття канд. психол. наук. Київ, 2008.
2. Дитина з порушеннями опорно-рухового апарату в загальноосвітньому просторі. Методичні рекомендації фахівцям з організації та впровадження інклюзивної форми навчання дітей з порушеннями функцій опорно-рухового апарату: навчально-методичний посібник / Шевцов А. Г., Романенко О. В., Ханзерук Л. О., Чеботарьова О. В., за заг. наук. ред. Шевцова А. Г. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2014. 200 с.
3. Ілляшенко Т. Д., Бастун Н. А., Сак Т. В. Діти із затримкою психічного розвитку та їх навчання: навчальний посібник для педагогів і шкільних психологів. Київ: ІЗМН, 1997. 128 с.
4. Інноваційні технології в діяльності інклюзивно-ресурсного центру: метод. посіб. / авт. кол. за ред. А. Г. Обухівської, Т. Д. Ілляшенко. Київ: УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2019. 228 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/718625/1/IRC_razvorot.pdf
5. Кобильченко В. В. Теоретико-методичні засади психологічного супроводу підлітків з глибокими порушеннями зору : дис. ... докт. психол. наук. Київ, 2010.
6. Лубовский В. И., Коробейников И. А., Валявко С. М. Новая концепция психологической диагностики нарушений развития. *Психологическая наука и образование*. 2016. Т. 21. № 4. С. 50–60. URL: https://psyjournals.ru/files/84755/pno_2016_n4_lubovskiy.pdf

7. Мамайчук И. И. Психологическая помощь детям с проблемами в развитии. СПб.: Речь, 2006. 224 с.
8. Матвеева М. П., Миронова С. П. Корекційна робота в системі освіти дітей з вадами розумового розвитку: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський державний університет, 2005. 164 с.
9. Нагорна О.Б. Особливості корекційно-виховної роботи з дітьми з ООП: навчально-методичний посібник. м. Рівне, 2016. 141с.
10. Примірне положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти: Наказ МОН України від 08.06.2018. № 609. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 12.02.2022).
11. Психологічний супровід інклюзивної освіти: [метод. рек.] / автор. кол. за заг. ред. А. Г. Обухівська. Київ: УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2017. 92 с.
12. Психолого-педагогічний супровід сім'ї у роботі психолого-медико-педагогічної консультації: електронний ресурс / авт. кол.: С. І. Васильковська, Т. В. Жук, Т. Д. Ілляшенко та ін.; за ред. А. Г. Обухівської. Київ: Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2015. 66 с. URL: http://lib.iitta.gov.ua/705351/1/Супровід_сімї.pdf
13. Сак Т. В. Психологічний супровід учнів із затримкою психічного розвитку в інклюзивному класі (діагностичний напрям). *Дефектологія*. 2009. № 1 (51). С. 16–19.
14. Синев В. Н. Коррекция интеллектуальных нарушений у учащихся вспомогательной школы: дисс. докт. пед. наук. Москва, 1988. 359 с.
15. Синева Є. П. Тифлопсихологія: підручник. Київ: Знання, 2008. 365 с.
16. Скрипник Т. В. Стандарти психолого-педагогічної допомоги дітям з розладами аутичного спектра: навч.-метод. посіб. Київ : «Гнозис», 2013. 60 с.
17. Створення індивідуальної програми розвитку для дітей з особливими освітніми потребами: методичний посібник / Під заг. ред. Софій Н. З., – К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2015. – 66 с.
18. Технології психолого-педагогічного супроводу дітей з аутизмом в освітньому просторі: навчально-наочний посіб. Укладач Скрипник Т., К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2015. 56 с.
19. Федоренко О. Ф. Педагогічний супровід молодших школярів зі зниженим слухом в умовах інклюзивного навчання : автореферат дис. ... канд. пед. наук. Київ, 2015.

План:

1. Індивідуальна програма розвитку учня, її структура.
2. Моделювання діяльності учасників команди супроводу у створенні ІПР учня.
3. Адаптація освітніх програм та організація розвитку середовища.
4. Роль батьків у складанні та реалізації ІПР учня.
5. Індивідуальна навчальна програма. Особливості реалізації ІПР, надання корекційно-розвиткових послуг школярам.

Питання для самостійної роботи:

1. Опрацювати теоретичні питання за рекомендованою літературою.
2. В інтернет просторі знайти зразки індивідуальних навчальних програм для учнів з ООП – ознайомитися та проаналізувати.

Лекційне заняття № 9

Тема 3.3. Психолого-педагогічний супровід дітей з ООП у закладах шкільної освіти.

Мета. Розкрити сутність психолого-педагогічного супроводу дітей з ООП у закладах середньої освіти та формувати знання про особливості даного процесу щодо різних нозологічних груп особливих учнів.

Література:

1. Гречко Л. М. Психологічний супровід дітей молодшого шкільного віку з вадами психофізичного розвитку в умовах інтегрованого навчання: автореферат дисертації на здобуття канд. психол. наук. Київ, 2008.
2. Дитина з порушеннями опорно-рухового апарату в загальноосвітньому просторі. Методичні рекомендації фахівцям з організації та впровадження інклюзивної форми навчання дітей з порушеннями функцій опорно-рухового апарату: навчально-методичний посібник / Шевцов А. Г., Романенко О. В., Ханзерук Л. О., Чеботарьова О. В., за заг. наук. ред. Шевцова А. Г. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2014. 200 с.
3. Ілляшенко Т. Д., Бастун Н. А., Сак Т. В. Діти із затримкою психічного розвитку та їх навчання: навчальний посібник для педагогів і шкільних психологів. Київ: ІЗМН, 1997. 128 с.
4. Інноваційні технології в діяльності інклюзивно-ресурсного центру: метод. посіб. / авт. кол. за ред. А. Г. Обухівської, Т. Д. Ілляшенко. Київ: УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2019. 228 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/718625/1/IRC_razvorot.pdf
5. Кобильченко В. В. Теоретико-методичні засади психологічного супроводу підлітків з глибокими порушеннями зору : дис. ... докт. психол. наук. Київ, 2010.
6. Лубовский В. И., Коробейников И. А., Валявко С. М. Новая концепция психологической диагностики нарушений развития. *Психологическая наука и образование*. 2016. Т. 21. № 4. С. 50–60. URL: https://psyjournals.ru/files/84755/pno_2016_n4_lubovskiy.pdf
7. Мамайчук И. И. Психологическая помощь детям с проблемами в развитии. СПб.: Речь, 2006. 224 с.
8. Матвеева М. П., Миронова С. П. Коррекційна робота в системі освіти дітей з вадами розумового розвитку: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський державний університет, 2005. 164 с.
9. Нагорна О.Б. Особливості корекційно-виховної роботи з дітьми з ООП: навчально-методичний посібник. м. Рівне, 2016. 141с.
10. Примірне положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти: Наказ МОН України від 08.06.2018. № 609. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 12.02.2022).
11. Психологічний супровід інклюзивної освіти: [метод. рек.] / автор. кол. за заг. ред. А. Г. Обухівська. Київ: УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2017. 92 с.
12. Психолого-педагогічний супровід сім'ї у роботі психолого-медико-педагогічної консультації: електронний ресурс / авт. кол.: С. І. Васильковська, Т. В. Жук, Т. Д. Ілляшенко та ін.; за ред. А. Г. Обухівської. Київ: Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2015. 66 с. URL: http://lib.iitta.gov.ua/705351/1/Супровід_сімї.pdf
13. Сак Т. В. Психологічний супровід учнів із затримкою психічного розвитку в інклюзивному класі (діагностичний напрям). *Дефектологія*. 2009. № 1 (51). С. 16–19.
14. Синев В. Н. Коррекция интеллектуальных нарушений у учащихся вспомогательной школы: дисс. докт. пед. наук. Москва, 1988. 359 с.
15. Синева Є. П. Тифлопсихологія: підручник. Київ: Знання, 2008. 365 с.
16. Скрипник Т. В. Стандарти психолого-педагогічної допомоги дітям з розладами аутичного спектра: навч.-метод. посіб. Київ : «Гнозіс», 2013. 60 с.

17. Створення індивідуальної програми розвитку для дітей з особливими освітніми потребами: методичний посібник / Під заг. ред. Софій Н. З., – К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2015. – 66 с.

18. Технології психолого-педагогічного супроводу дітей з аутизмом в освітньому просторі: навчально-наочний посіб. Укладач Скрипник Т., К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2015. 56 с.

19. Федоренко О. Ф. Педагогічний супровід молодших школярів зі зниженим слухом в умовах інклюзивного навчання : автореферат дис. ... канд. пед. наук. Київ, 2015.

План:

1. Команда психолого-педагогічного супроводу дитини у закладі шкільної освіти: склад, завдання.

2. Психолого-педагогічний супровід учнів з порушеннями зору.

3. Психолого-педагогічний супровід учнів з порушеннями слуху.

4. Психолого-педагогічний супровід учнів з порушеннями мовлення.

5. Психолого-педагогічний супровід учнів з порушеннями опорно-рухового апарату.

6. Психолого-педагогічний супровід учнів з порушеннями інтелектуального розвитку.

7. Психолого-педагогічний супровід учнів з розладами аутистичного спектру.

8. Психолого-педагогічний супровід учнів з затримкою психічного розвитку.

9. Психолого-педагогічний супровід учнів зі складними порушеннями розвитку.

10. Роль сім'ї в процесі інтегрування дитини з ООП в загальноосвітнє середовище. Завдання батьків як членів навчальної команди.

Питання для самостійної роботи:

1. Опрацьовувати теоретичні питання за рекомендованою літературою.

2. Виписати в словник основні терміни розглянутої теми.

**Сумський державний педагогічний університет
імені А.С.Макаренка**

Кафедра логопедії

**Інструктивно-методичні матеріали
до практичних занять**

з дисципліни: *Психолого-педагогічний супровід осіб з особливими потребами*

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність: 016 Спеціальна освіта

Освітньо-професійна програма: Спеціальна освіта (Логопедія) другий (магістерський)
рівень

Мова навчання: українська

Розроблені:
к.психол.н., доцентом
Харченко Т. Г.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО СУПРОВОДУ ДІТЕЙ З ООП

Практичне заняття № 1

Тема 1.1. Науково-теоретичні аспекти психолого-педагогічного супроводу дітей з ООП.

Мета. Висвітлити передумови виникнення психолого-педагогічного супроводу дітей з ООП, його сутність та завдання.

Література:

1. Кобильченко В. В. Теоретико-методичні засади психологічного супроводу підлітків з глибокими порушеннями зору : дис. ... докт. психол. наук. Київ, 2010.
2. Кобильченко В. В. Теоретичні основи психолого-педагогічного супроводу молодших школярів з порушеннями зору: монографія. Полтава: ТОВ «Фірма «Техсервіс», 2017. 367 с.
3. Колупасєва А. А. Навчання дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі: навчально-методичний посібник. Харків : Вид-во «Ранок», 2019. 304 с.
4. Нагорна О.Б. Особливості корекційно-виховної роботи з дітьми з ООП: навчально-методичний посібник. м. Рівне, 2016. 141с.
5. Попелюшко Р. П. Психолого-педагогічний супровід дітей з особливими потребами в інклюзивному навчанні // Збірник наукових праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна», №1(9)/2014. С. 109 – 113.
6. Психологічний супровід інклюзивної освіти: [метод. рек.] / автор. кол. за заг. ред. А. Г. Обухівська. Київ: УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2017. 92 с.
7. Психолого-педагогическое консультирование и сопровождение развития ребенка: пособие для учителя-дефектолога / под ред. Л. М. Шипицыной. Москва: Гуманит. изд. Центр ВЛАДОС, 2003. 528 с.

Критерії оцінювання:

- відповідь на теоретичне питання 1-5 бали;
- завдання для самостійного виконання – 2,5 бали.

Теоретичні питання:

1. Мета та завдання психолого-педагогічного супроводу (ППС) дітей з ООП.
2. Основні поняття проблеми супроводу особистості.
3. Формування толерантного ставлення до дітей з особливими потребами в освітньому середовищі.
4. Професійна діяльність спеціального педагога та асистента вчителя в інклюзивному освітньому просторі.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати теоретичні питання за рекомендованою літературою.
2. Законспектувати питання: «Особистісний потенціал учня, що до нього входить».
3. Проаналізувати науковий доробок академіка В.М.Синьова та зазначити його погляди на супровід дітей з ООП.
4. У словник виписати визначення основних термінів.

Практичне заняття № 2

Тема 1.2. Методологічні та правові засади психолого-педагогічного супроводу осіб з ООП в Україні. МКФ-ДП.

Мета. Розкрити методологічні основи організації ППС дітей з ООП та його нормативно-правові засади. Проаналізувати Міжнародну класифікацію функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей та підлітків (МКФ – ДП) в освіті та засвоїти її значення для визначення особливих освітніх потреб дитини.

Література:

1. Кобильченко В. В. Теоретичні основи психолого-педагогічного супроводу молодших школярів з порушеннями зору: монографія. Полтава: ТОВ «Фірма «Техсервіс», 2017. 367 с.

2. Міжнародна класифікація функціонування, обмеження життєдіяльності і здоров'я: Діти та підлітки: МКФ-ДП [Електронний ресурс]. — Режим доступу : https://moz.gov.ua/uploads/2/11374-9898_dn_20181221_2449.pdf

3. Положення про інклюзивно-ресурсний центр: Постанова Кабінету Міністрів України від 12 липня 2017 р. № 545 URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 12.02.2022).

4. Порядок організації інклюзивного навчання в закладах загальної середньої освіти, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 15.09.2021 №957 URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 12.02.2022).

5. Примірне положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти: Наказ МОН України від 08.06.2018. № 609. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 12.02.2022).

6. Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо організації навчання осіб з особливими освітніми потребами від 21 липня 2021 р. № 765 <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 12.02.2022).

7. Про освіту: Закон України від 05.09.2017. № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 12.02.2022).

Критерії оцінювання:

- відповідь на теоретичне питання 1-5 бали;
- завдання для самостійного виконання – 2,5 бали.

Теоретичні питання:

1. Методологічні основи організації ППС дітей з ООП.
2. Нормативно-правові основи організації ППС дітей з ООП.
3. Використання Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей та підлітків (МКФ – ДП) в освіті для визначення особливих освітніх потреб дитини.
4. Масштабування кваліфікаторів для структур організму (МКФ-ДП).
5. Значення МКФ-ДП для укладання ІПР дитини з ООП.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати теоретичні питання за рекомендованою літературою.
2. Написати есе на тему: «Чому у вихованні дитини з порушеним розвитком, не можна сподіватись на результати його спонтанного перебігу?»
3. Проаналізувати наукову спадщину українського дефектолога І. Г. Єременка щодо умов навчання особливих дітей.
4. У словник виписати визначення основних термінів.

Практичне заняття № 3

Тема 1.3. Статус та принципи діяльності ІРЦ.

Мета. Засвоїти функції, завдання, принципи діяльності ІРЦ, його кадрове забезпечення, документацію, оснащення кабінетів. Розкрити сутність психологічної діагностики, як важливого компоненту ППС осіб з ООП та правила проведення комплексної оцінки особливої дитини фахівцями ІРЦ.

Література:

1. Інклюзивний ресурсний центр: досвід проекту. Під заг. ред. Софій Н. З., К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2015. 76 с.
2. Інноваційні технології в діяльності інклюзивно-ресурсного центру: метод. посіб. / авт. кол. за ред. А. Г. Обухівської, Т. Д. Ілляшенко. Київ: УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2019. 228 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/718625/1/IRC_razvorot.pdf
3. Кобильченко В. В. Теоретико-методичні засади психологічного супроводу підлітків з глибокими порушеннями зору : дис. ... докт. психол. наук. Київ, 2010.

4. Лубовский В. И., Коробейников И. А., Валявко С. М. Новая концепция психологической диагностики нарушений развития. *Психологическая наука и образование*. 2016. Т. 21. № 4. С. 50–60. URL: https://psyjournals.ru/files/84755/pno_2016_n4_lubovskiy.pdf

5. Положення про інклюзивно-ресурсний центр: Постанова Кабінету Міністрів України від 12 липня 2017 р. № 545 URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 12.02.2022).

6. Примірне положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти: Наказ МОН України від 08.06.2018. № 609. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 12.02.2022).

7. Психологічний супровід інклюзивної освіти: [метод. рек.] / автор. кол. за заг. ред. А. Г. Обухівська. Київ: УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2017. 92 с.

Критерії оцінювання:

- відповідь на теоретичне питання 1-5 бали;
- завдання для самостійного виконання – 2,5 бали.

Теоретичні питання:

1. Функції, завдання та принципи діяльності ІРЦ.
2. Кадрове забезпечення, документація та оснащення кабінетів ІРЦ.
3. Статус фахівців ІРЦ, їх посадові обов'язки, етичні вимоги до педагогічних працівників ІРЦ.
4. Психологічна діагностика – важливий компонент ППС осіб з ООП.
5. Проведення комплексної оцінки дитини з ООП фахівцями ІРЦ.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацьовувати теоретичні питання за рекомендованою літературою.
2. Законспектувати питання: «Знання та навички нормотипової дитини 3-х років, 4-х років, 5-ти років, 6-ти років».
3. Виписати в словник основні терміни розглянутої теми.

РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД РІЗНИХ КАТЕГОРІЙ ДІТЕЙ З ООП У ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Практичне заняття № 4

Тема 2.1. Психолого-педагогічна оцінка розвитку дітей дошкільного віку з ООП.

Мета. Розкрити сутність процесу психолого-педагогічної оцінки розвитку дітей дошкільного віку з ООП та засвоїти алгоритм проведення такої оцінки розвитку цих дітей.

Література:

1. Колупаєва А. А. Навчання дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі: навчально-методичний посібник. Харків : Вид-во «Ранок», 2019. 304 с.

2. Костенко Т. М. Базові аспекти психологічного супроводу дошкільників з порушеннями зору в умовах інклюзивного середовища. *Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови : наук.-метод. зб.* Вип. 12. Київ, 2010. С. 153–163.

3. Лубовский В. И., Коробейников И. А., Валявко С. М. Новая концепция психологической диагностики нарушений развития. *Психологическая наука и образование*. 2016. Т. 21. № 4. С. 50–60. URL: https://psyjournals.ru/files/84755/pno_2016_n4_lubovskiy.pdf

4. Мамайчук И. И. Психологическая помощь детям с проблемами в развитии. СПб.: Речь, 2006. 224 с.

5. Омельченко І. М. Комунікативна діяльність дошкільників із затримкою психічного розвитку: теорія і феноменологія: монографія; Інститут спеціальної педагогіки і психології ім. Миколи Ярмаченка НАПН України. Полтава: ТОВ „Фірма „Техсервіс“, 2018. 498 с.

6. Примірне положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти: Наказ МОН України від 08.06.2018. № 609. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 12.02.2022).

7. Психологічний супровід інклюзивної освіти: [метод. рек.] / автор. кол. за заг. ред. А. Г. Обухівська. Київ: УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2017. 92 с.
8. Психолого-педагогическое консультирование и сопровождение развития ребенка: пособие для учителя-дефектолога / под ред. Л. М. Шипицыной. Москва: Гуманит. изд. Центр ВЛАДОС, 2003. 528 с.
9. Психолого-педагогічний супровід сім'ї у роботі психолого-медико-педагогічної консультації: електронний ресурс / авт. кол.: С. І. Васильковська, Т. В. Жук, Т. Д. Ілляшенко та ін.; за ред. А. Г. Обухівської. Київ: Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2015. 66 с. URL: http://lib.iitta.gov.ua/705351/1/Супровід_сімї.pdf
10. Раннее вмешательство: междисциплинарная помощь детям раннего возраста с нарушениями развития и их семьям: пособие для специалистов / под ред. А. М. Кравцовой, А. В. Кукурузы. Харьков: ООО «Планета-принт», 2013. 208 с.

Критерії оцінювання:

- відповідь на теоретичне питання 1-5 бали;
- завдання для самостійного виконання – 2,5 бали.

Теоретичні питання:

1. Організація проведення психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини з ООП педагогом.
2. Надання психолого-педагогічних і корекційно-розвиткових послуг різним категоріям дітей з ООП.
3. Укладання висновку психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини з ООП.
4. Оцінка ігрової діяльності, сенсорного, мовленнєвого та фізичного розвитку дитини з ООП.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати теоретичні питання за рекомендованою літературою.
2. Написати есе на тему: «Напрями за якими проводять комплексне психолого-педагогічне оцінювання розвитку дитини, мета кожного напрямку, які фахівці відповідають за кожний напрям».
3. Виписати в словник основні терміни розглянутої теми.

Практичне заняття № 5

Тема 2.2. Моделювання індивідуальної програми розвитку дошкільника з ООП.

Мета. Засвоїти знання з моделювання індивідуальної програми розвитку дошкільника з ООП.

Література:

1. Колупаєва А. А. Навчання дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі: навчально-методичний посібник. Харків : Вид-во «Ранок», 2019. 304 с.
2. Корпанець Н.М. Моделювання індивідуальної програми розвитку дошкільника з ООП. К., 2018. 56 с.
3. Костенко Т. М. Базові аспекти психологічного супроводу дошкільників з порушеннями зору в умовах інклюзивного середовища. *Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови : наук.-метод. зб.* Вип. 12. Київ, 2010. С. 153–163.
4. Лубовский В. И., Коробейников И. А., Валявко С. М. Новая концепция психологической диагностики нарушений развития. *Психологическая наука и образование.* 2016. Т. 21. № 4. С. 50–60. URL: https://psyjournals.ru/files/84755/pno_2016_n4_lubovskiy.pdf
5. Мамайчук И. И. Психологическая помощь детям с проблемами в развитии. СПб.: Речь, 2006. 224 с.
6. Примірне положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти: Наказ МОН України від 08.06.2018. № 609. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 12.02.2022).

7. Психологічний супровід інклюзивної освіти: [метод. рек.] / автор. кол. за заг. ред. А. Г. Обухівська. Київ: УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2017. 92 с.
8. Психолого-педагогическое консультирование и сопровождение развития ребенка: пособие для учителя-дефектолога / под ред. Л. М. Шипицыной. Москва: Гуманит. изд. Центр ВЛАДОС, 2003. 528 с.
9. Психолого-педагогічний супровід сім'ї у роботі психолого-медико-педагогічної консультації: електронний ресурс / авт. кол.: С. І. Васильковська, Т. В. Жук, Т. Д. Ілляшенко та ін.; за ред. А. Г. Обухівської. Київ: Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2015. 66 с. URL: http://lib.iitta.gov.ua/705351/1/Супровід_сімї.pdf
10. Створення індивідуальної програми розвитку для дітей з особливими освітніми потребами: методичний посібник / Під заг. ред. Софій Н. З., – К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2015. – 66 с.

Критерії оцінювання:

- відповідь на теоретичне питання 1-5 бали;
- завдання для самостійного виконання – 2,5 бали.

Теоретичні питання:

1. Індивідуальна програма розвитку дитини, її структура.
2. Моделювання діяльності учасників команди супроводу у створенні ІПР.
3. Адаптація освітніх програм та організація розвитку середовища.
4. Роль батьків у складанні та реалізації ІПР.
5. Індивідуальна навчальна програма.
6. Особливості реалізації ІПР, надання корекційно-розвиткових послуг.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати теоретичні питання за рекомендованою літературою.
2. Обґрунтувати участь батьків у складанні та реалізації ІПР.
3. Виписати в словник основні терміни розглянутої теми.

Практичне заняття № 6

Тема 2.3. Психолого-педагогічний супровід дітей з ООП у закладах дошкільної освіти.

Мета. Розкрити сутність психолого-педагогічного супроводу дітей з ООП у закладах дошкільної освіти та засвоїти знання щодо особливостей даного процесу із різними нозологічними групами особливих дошкільників.

Література:

1. Костенко Т. М. Базові аспекти психологічного супроводу дошкільників з порушеннями зору в умовах інклюзивного середовища. *Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови : наук.-метод. зб.* Вип. 12. Київ, 2010. С. 153–163.
2. Лубовский В. И., Коробейников И. А., Валявко С. М. Новая концепция психологической диагностики нарушений развития. *Психологическая наука и образование.* 2016. Т. 21. № 4. С. 50–60. URL: https://psyjournals.ru/files/84755/pno_2016_n4_lubovskiy.pdf
3. Мамайчук И. И. Психологическая помощь детям с проблемами в развитии. СПб.: Речь, 2006. 224 с.
4. Матвеева М. П., Миронова С. П. Корекційна робота в системі освіти дітей з вадами розумового розвитку: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський державний університет, 2005. 164 с.
5. Нагорна О.Б. Особливості корекційно-виховної роботи з дітьми з ООП: навчально-методичний посібник. м. Рівне, 2016. 141с.
6. Примірне положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти: Наказ МОН України від 08.06.2018. № 609. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 12.02.2022).
7. Психологічний супровід інклюзивної освіти: [метод. рек.] / автор. кол. за заг. ред. А. Г. Обухівська. Київ: УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2017. 92 с.

8. Психолого-педагогическое консультирование и сопровождение развития ребенка: пособие для учителя-дефектолога / под ред. Л. М. Шипицыной. Москва: Гуманит. изд. Центр ВЛАДОС, 2003. 528 с.

9. Психолого-педагогічний супровід сім'ї у роботі психолого-медико-педагогічної консультації: електронний ресурс / авт. кол.: С. І. Васильковська, Т. В. Жук, Т. Д. Ілляшенко та ін.; за ред. А. Г. Обухівської. Київ: Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2015. 66 с. URL: http://lib.iitta.gov.ua/705351/1/Супровід_сімї.pdf

10. Раннее вмешательство: междисциплинарная помощь детям раннего возраста с нарушениями развития и их семьям: пособие для специалистов / под ред. А. М. Кравцовой, А. В. Кукурузы. Харьков: ООО «Планета-принт», 2013. 208 с.

11. Синева Є. П. Тифлопсихологія: підручник. Київ: Знання, 2008. 365 с.

12. Скрипник Т. В. Стандарти психолого-педагогічної допомоги дітям з розладами аутичного спектра: навч.-метод. посіб. Київ : «Гнозис», 2013. 60 с.

Критерії оцінювання:

- відповідь на теоретичне питання 1-5 бали;
- завдання для самостійного виконання – 2,5 бали.

Теоретичні питання:

1. Команда психолого-педагогічного супроводу дитини у ЗДО: склад, завдання. Форми командної підтримки фахівцями ІРЦ, види наставництва.

2. Психолого-педагогічний супровід дітей з порушеннями зору.

3. Психолого-педагогічний супровід дітей з порушеннями слуху.

4. Психолого-педагогічний супровід дітей з порушеннями мовлення.

5. Психолого-педагогічний супровід дітей з порушеннями опорно-рухового апарату.

6. Психолого-педагогічний супровід дітей з порушеннями інтелектуального розвитку.

7. Психолого-педагогічний супровід дітей з розладами аутистичного спектру.

8. Психолого-педагогічний супровід дітей з затримкою психічного розвитку.

9. Психолого-педагогічний супровід дітей зі складними порушеннями розвитку.

10. Відповідальність батьків за виховання, навчання та розвиток дітей. Подолання стресових і тривожних станів у дітей з ООП та у їх батьків в складних життєвих ситуаціях.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацьовувати теоретичні питання за рекомендованою літературою.

2. Підготувати доповідь на 5 хвилин з теми: «Техніки заземлення для дітей дошкільного віку».

4. Виписати в словник основні терміни розглянутої теми.

РОЗДІЛ 3. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД РІЗНИХ КАТЕГОРІЙ ДІТЕЙ З ООП У ЗАКЛАДАХ ШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Практичне заняття № 7

Тема 3.1. Психолого-педагогічна оцінка розвитку дітей шкільного віку.

Мета. Розкрити сутність процесу психолого-педагогічної оцінки розвитку дітей шкільного віку з ООП та засвоїти алгоритм проведення такої оцінки розвитку цих учнів.

Література:

1. Гречко Л. М. Психологічний супровід дітей молодшого шкільного віку з вадами психофізичного розвитку в умовах інтегрованого навчання: автореферат дисертації на здобуття канд. психол. наук. Київ, 2008.

2. Дитина з порушеннями опорно-рухового апарату в загальноосвітньому просторі. Методичні рекомендації фахівцям з організації та впровадження інклюзивної форми навчання дітей з порушеннями функцій опорно-рухового апарату: навчально-методичний посібник / Шевцов А. Г., Романенко О. В., Ханзерук Л. О., Чеботарьова О. В., за заг. наук. ред. Шевцова А. Г. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2014. 200 с.

3. Ілляшенко Т. Д., Бастун Н. А., Сак Т. В. Діти із затримкою психічного розвитку та їх навчання: навчальний посібник для педагогів і шкільних психологів. Київ: ІЗМН, 1997. 128 с.
4. Кобильченко В. В. Теоретико-методичні засади психологічного супроводу підлітків з глибокими порушеннями зору : дис. ... докт. психол. наук. Київ, 2010.
5. Кобильченко В. В. Теоретичні основи психолого-педагогічного супроводу молодших школярів з порушеннями зору: монографія. Полтава: ТОВ «Фірма «Техсервіс», 2017. 367 с.
6. Колупаєва А. А. Навчання дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі: навчально-методичний посібник. Харків : Вид-во «Ранок», 2019. 304 с.
7. Лубовский В. И., Коробейников И. А., Валявко С. М. Новая концепция психологической диагностики нарушений развития. *Психологическая наука и образование*. 2016. Т. 21. № 4. С. 50–60. URL: https://psyjournals.ru/files/84755/pno_2016_n4_lubovskiy.pdf
8. Мамайчук И. И. Психологическая помощь детям с проблемами в развитии. СПб.: Речь, 2006. 224 с.
9. Порядок організації інклюзивного навчання в закладах загальної середньої освіти, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 15.09.2021 №957 URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 12.02.2022).
10. Примірне положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти: Наказ МОН України від 08.06.2018. № 609. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 12.02.2022).
11. Психологічний супровід інклюзивної освіти: [метод. рек.] / автор. кол. за заг. ред. А. Г. Обухівська. Київ: УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2017. 92 с.
12. Сак Т. В. Психологічний супровід учнів із затримкою психічного розвитку в інклюзивному класі (діагностичний напрям). *Дефектологія*. 2009. № 1 (51). С. 16–19.
13. Синева Є. П. Тифлопсихологія: підручник. Київ: Знання, 2008. 365 с.
14. Технології психолого-педагогічного супроводу дітей з аутизмом в освітньому просторі: навчально-наочний посіб. Укладач Скрипник Т., К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2015. 56 с.
15. Федоренко О. Ф. Педагогічний супровід молодших школярів зі зниженим слухом в умовах інклюзивного навчання : автореферат дис. ... канд. пед. наук. Київ, 2015.

Критерії оцінювання:

- відповідь на теоретичне питання 1-5 бали;
- завдання для самостійного виконання – 2,5 бали.

Теоретичні питання:

1. Організація навчання осіб з ООП у закладах загальної середньої освіти.
2. Визначення рівня підтримки особливого школяра фахівцями ІРЦ та шкільною командою супроводу.
3. Рівні надання підтримки для дітей з ООП: світова практика з вітчизняною особливістю.
4. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів з ООП.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати теоретичні питання за рекомендованою літературою.
2. Підготувати інформацію щодо маркерів для визначення освітніх труднощів І, ІІ, ІІІ та ІV рівнів (зазначивши фізичні, інтелектуальні, функціональні, навчальні, соціоадаптивні труднощі) у вигляді таблиці.
3. Виписати в словник основні терміни розглянутої теми.

Практичне заняття № 8

Тема 3.2. Моделювання індивідуальної програми розвитку школяра з ООП.

Мета. Засвоїти знання з моделювання індивідуальної програми розвитку та індивідуальної навчальної програми школяра з ООП.

Література:

1. Гречко Л. М. Психологічний супровід дітей молодшого шкільного віку з вадами психофізичного розвитку в умовах інтегрованого навчання: автореферат дисертації на здобуття канд. психол. наук. Київ, 2008.
2. Дитина з порушеннями опорно-рухового апарату в загальноосвітньому просторі. Методичні рекомендації фахівцям з організації та впровадження інклюзивної форми навчання дітей з порушеннями функцій опорно-рухового апарату: навчально-методичний посібник / Шевцов А. Г., Романенко О. В., Ханзерук Л. О., Чеботарьова О. В., за заг. наук. ред. Шевцова А. Г. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2014. 200 с.
3. Ілляшенко Т. Д., Бастун Н. А., Сак Т. В. Діти із затримкою психічного розвитку та їх навчання: навчальний посібник для педагогів і шкільних психологів. Київ: ІЗМН, 1997. 128 с.
4. Інноваційні технології в діяльності інклюзивно-ресурсного центру: метод. посіб. / авт. кол. за ред. А. Г. Обухівської, Т. Д. Ілляшенко. Київ: УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2019. 228 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/718625/1/IRC_razvorot.pdf
5. Кобильченко В. В. Теоретико-методичні засади психологічного супроводу підлітків з глибокими порушеннями зору : дис. ... докт. психол. наук. Київ, 2010.
6. Лубовский В. И., Коробейников И. А., Валявко С. М. Новая концепция психологической диагностики нарушений развития. *Психологическая наука и образование*. 2016. Т. 21. № 4. С. 50–60. URL: https://psyjournals.ru/files/84755/pno_2016_n4_lubovskiy.pdf
7. Мамайчук И. И. Психологическая помощь детям с проблемами в развитии. СПб.: Речь, 2006. 224 с.
8. Матвеева М. П., Миронова С. П. Корекційна робота в системі освіти дітей з вадами розумового розвитку: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський державний університет, 2005. 164 с.
9. Нагорна О.Б. Особливості корекційно-виховної роботи з дітьми з ООП: навчально-методичний посібник. м. Рівне, 2016. 141с.
10. Примірне положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти: Наказ МОН України від 08.06.2018. № 609. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 12.02.2022).
11. Психологічний супровід інклюзивної освіти: [метод. рек.] / автор. кол. за заг. ред. А. Г. Обухівська. Київ: УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2017. 92 с.
12. Психолого-педагогічний супровід сім'ї у роботі психолого-медико-педагогічної консультації: електронний ресурс / авт. кол.: С. І. Васильковська, Т. В. Жук, Т. Д. Ілляшенко та ін.; за ред. А. Г. Обухівської. Київ: Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2015. 66 с. URL: http://lib.iitta.gov.ua/705351/1/Супровід_сімі.pdf
13. Сак Т. В. Психологічний супровід учнів із затримкою психічного розвитку в інклюзивному класі (діагностичний напрям). *Дефектологія*. 2009. № 1 (51). С. 16–19.
14. Синев В. Н. Коррекция интеллектуальных нарушений у учащихся вспомогательной школы: дисс. докт. пед. наук. Москва, 1988. 359 с.
15. Синева Є. П. Тифлопсихологія: підручник. Київ: Знання, 2008. 365 с.
16. Скрипник Т. В. Стандарти психолого-педагогічної допомоги дітям з розладами аутичного спектра: навч.-метод. посіб. Київ : «Гнозис», 2013. 60 с.

17. Створення індивідуальної програми розвитку для дітей з особливими освітніми потребами: методичний посібник / Під заг. ред. Софій Н. З., – К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2015. – 66 с.

18. Технології психолого-педагогічного супроводу дітей з аутизмом в освітньому просторі: навчально-наочний посіб. Укладач Скрипник Т., К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2015. 56 с.

19. Федоренко О. Ф. Педагогічний супровід молодших школярів зі зниженим слухом в умовах інклюзивного навчання : автореферат дис. ... канд. пед. наук. Київ, 2015.

Критерії оцінювання:

- відповідь на теоретичне питання 1-5 бали;
- завдання для самостійного виконання – 2,5 бали.

Теоретичні питання:

1. Індивідуальна програма розвитку учня, її структура.
2. Моделювання діяльності учасників команди супроводу у створенні ППР учня.
3. Адаптація освітніх програм та організація розвиткового середовища.
4. Роль батьків у складанні та реалізації ППР учня.
5. Індивідуальна навчальна програма. Особливості реалізації ППР, надання корекційно-розвиткових послуг школяра.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати теоретичні питання за рекомендованою літературою.
4. Обґрунтувати участь психолога в команді супроводу у створенні ППР.
5. Виписати в словник основні терміни розглянутої теми.

Практичне заняття № 9

Тема 3.3. Психолого-педагогічний супровід дітей з ООП у закладах шкільної освіти.

Мета. Розкрити сутність психолого-педагогічного супроводу дітей з ООП у закладах середньої освіти та засвоїти знання щодо особливостей даного процесу із різними нозологічними групами особливих учнів.

Література:

1. Гречко Л. М. Психологічний супровід дітей молодшого шкільного віку з вадами психофізичного розвитку в умовах інтегрованого навчання: автореферат дисертації на здобуття канд. психол. наук. Київ, 2008.

2. Дитина з порушеннями опорно-рухового апарату в загальноосвітньому просторі. Методичні рекомендації фахівцям з організації та впровадження інклюзивної форми навчання дітей з порушеннями функцій опорно-рухового апарату: навчально-методичний посібник / Шевцов А. Г., Романенко О. В., Ханзерук Л. О., Чеботарьова О. В., за заг. наук. ред. Шевцова А. Г. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2014. 200 с.

3. Ілляшенко Т. Д., Бастун Н. А., Сак Т. В. Діти із затримкою психічного розвитку та їх навчання: навчальний посібник для педагогів і шкільних психологів. Київ: ІЗМН, 1997. 128 с.

4. Інноваційні технології в діяльності інклюзивно-ресурсного центру: метод. посіб. / авт. кол. за ред. А. Г. Обухівської, Т. Д. Ілляшенко. Київ: УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2019. 228 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/718625/1/IRC_razvorot.pdf

5. Кобильченко В. В. Теоретико-методичні засади психологічного супроводу підлітків з глибокими порушеннями зору : дис. ... докт. психол. наук. Київ, 2010.

6. Лубовский В. И., Коробейников И. А., Валявко С. М. Новая концепция психологической диагностики нарушений развития. *Психологическая наука и образование*. 2016. Т. 21. № 4. С. 50–60. URL: https://psyjournals.ru/files/84755/pno_2016_n4_lubovskiy.pdf

7. Мамайчук И. И. Психологическая помощь детям с проблемами в развитии. СПб.: Речь, 2006. 224 с.
8. Матвеева М. П., Миронова С. П. Корекційна робота в системі освіти дітей з вадами розумового розвитку: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський державний університет, 2005. 164 с.
9. Нагорна О.Б. Особливості корекційно-виховної роботи з дітьми з ООП: навчально-методичний посібник. м. Рівне, 2016. 141с.
10. Примірне положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти: Наказ МОН України від 08.06.2018. № 609. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 12.02.2022).
11. Психологічний супровід інклюзивної освіти: [метод. рек.] / автор. кол. за заг. ред. А. Г. Обухівська. Київ: УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2017. 92 с.
12. Психолого-педагогічний супровід сім'ї у роботі психолого-медико-педагогічної консультації: електронний ресурс / авт. кол.: С. І. Васильковська, Т. В. Жук, Т. Д. Ілляшенко та ін.; за ред. А. Г. Обухівської. Київ: Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2015. 66 с. URL: http://lib.iitta.gov.ua/705351/1/Супровід_сімї.pdf
13. Сак Т. В. Психологічний супровід учнів із затримкою психічного розвитку в інклюзивному класі (діагностичний напрям). *Дефектологія*. 2009. № 1 (51). С. 16–19.
14. Синев В. Н. Коррекция интеллектуальных нарушений у учащихся вспомогательной школы: дисс. докт. пед. наук. Москва, 1988. 359 с.
15. Синева Є. П. Тифлопсихологія: підручник. Київ: Знання, 2008. 365 с.
16. Скрипник Т. В. Стандарти психолого-педагогічної допомоги дітям з розладами аутичного спектра: навч.-метод. посіб. Київ : «Гнозис», 2013. 60 с.
17. Створення індивідуальної програми розвитку для дітей з особливими освітніми потребами: методичний посібник / Під заг. ред. Софій Н. З., – К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2015. – 66 с.
18. Технології психолого-педагогічного супроводу дітей з аутизмом в освітньому просторі: навчально-наочний посіб. Укладач Скрипник Т., К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2015. 56 с.
19. Федоренко О. Ф. Педагогічний супровід молодших школярів зі зниженим слухом в умовах інклюзивного навчання : автореферат дис. ... канд. пед. наук. Київ, 2015.

Критерії оцінювання:

- відповідь на теоретичне питання 1-5 бали;
- завдання для самостійного виконання – 2,5 бали.

Теоретичні питання:

1. Команда психолого-педагогічного супроводу дитини у закладі шкільної освіти: склад, завдання.
2. Психолого-педагогічний супровід учнів з порушеннями зору.
3. Психолого-педагогічний супровід учнів з порушеннями слуху.
4. Психолого-педагогічний супровід учнів з порушеннями мовлення.
5. Психолого-педагогічний супровід учнів з порушеннями опорно-рухового апарату.
6. Психолого-педагогічний супровід учнів з порушеннями інтелектуального розвитку.
7. Психолого-педагогічний супровід учнів з розладами аутистичного спектру.
8. Психолого-педагогічний супровід учнів з затримкою психічного розвитку.
9. Психолого-педагогічний супровід учнів зі складними порушеннями розвитку.

10. Роль сім'ї в процесі інтегрування дитини з ООП в загальноосвітнє середовище.
Завдання батьків як членів навчальної команди.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацьовувати теоретичні питання за рекомендованою літературою.
2. Написати есе на тему: «Напрями консультування батьків учнів з ООП спеціалістами команди супроводу».
3. Виписати в словник основні терміни розглянутої теми.

Питання до екзамену

1. Психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами в закладах загальної освіти.
2. Формування толерантного ставлення до дітей з особливими потребами в освітньому середовищі.
3. Професійна діяльність спеціального педагога та асистента вчителя в інклюзивному освітньому просторі.
4. Науково-методологічні основи організації ППС дітей з ООП.
5. Нормативно-правові основи організації ППС дітей з ООП.
11. Застосування Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей та підлітків (МКФ – ДП).
6. Масштабування кваліфікаторів для структур організму (МКФ-ДП).
7. Значення МКФ-ДП для укладання ІПР дитини з ООП.
8. Система управління діяльністю ІРЦ. Завдання ресурсного центру підтримки інклюзивної освіти в системі управління діяльністю ІРЦ.
9. Порядок створення ІРЦ.
10. Міжвідомча співпраця ІРЦ та ЗДО.
11. Кадрове забезпечення, документація та оснащення кабінетів ІРЦ.
12. Статус фахівців ІРЦ, їх посадові обов'язки.
13. Етичні вимоги до педагогічних працівників ІРЦ.
14. Документація ІРЦ. Оснащення кабінетів ІРЦ.
15. Організація проведення психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини педагогом.
16. Надання психолого-педагогічних і корекційно-розвиткових послуг різним категоріям дітей з ООП.
17. Укладання висновку психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини з ООП.
18. Оцінка ігрової діяльності, сенсорного, мовленнєвого та фізичного розвитку дитини.
19. Індивідуальна програма розвитку дитини, її структура.
20. Моделювання діяльності учасників команди супроводу у створенні ІПР.
21. Адаптація освітніх програм та організація розвиткового середовища.
22. Роль батьків у складанні та реалізації ІПР.
23. Індивідуальна навчальна програма дошкільника.
24. Особливості реалізації ІПР, надання корекційно-розвиткових послуг.
25. Команда психолого-педагогічного супроводу дитини у ЗДО: склад, завдання.
26. Форми командної підтримки фахівцями ІРЦ, види наставництва.
27. Психолого-педагогічний супровід дошкільників з порушеннями зору.
28. Психолого-педагогічний супровід дошкільників з порушеннями слуху.
29. Психолого-педагогічний супровід дошкільників з порушеннями мовлення.
30. Психолого-педагогічний супровід дошкільників з порушеннями опорно-рухового апарату.
31. Психолого-педагогічний супровід дошкільників з порушеннями інтелектуального розвитку.
32. Психолого-педагогічний супровід дошкільників з розладами аутистичного спектру.
33. Психолого-педагогічний супровід дошкільників із затримкою психічного розвитку.
34. Психолого-педагогічний супровід дошкільників зі складними порушеннями розвитку.
35. Відповідальність батьків за виховання, навчання та розвиток дошкільників (законодавчий аспект).

36. Подолання стресових і тривожних станів у дітей з ООП та у їх батьків в складних життєвих ситуаціях.
37. Організація навчання осіб з ООП у закладах загальної середньої освіти.
38. Визначення рівня підтримки особливого школяра фахівцями ІРЦ та шкільною командою супроводу.
39. Рівні надання підтримки для дітей з ООП: світова практика з вітчизняною особливістю.
40. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів з ООП.
41. Індивідуальна програма розвитку учня, її структура.
42. Моделювання діяльності учасників команди супроводу у створенні ІПР учня.
43. Адаптація освітніх програм та організація розвитку середовища в закладах середньої освіти.
44. Роль батьків у складанні та реалізації ІПР учня.
45. Індивідуальна навчальна програма школяра.
46. Особливості реалізації ІПР учня, надання корекційно-розвиткових послуг.
47. Команда психолого-педагогічного супроводу дитини у закладах середньої освіти: склад, завдання.
48. Психолого-педагогічний супровід учнів з порушеннями зору.
49. Психолого-педагогічний супровід учнів з порушеннями слуху.
50. Психолого-педагогічний супровід учнів з порушеннями мовлення.
51. Психолого-педагогічний супровід учнів з порушеннями опорно-рухового апарату.
52. Психолого-педагогічний супровід учнів з порушеннями інтелектуального розвитку.
53. Психолого-педагогічний супровід учнів з розладами аутистичного спектру.
54. Психолого-педагогічний супровід учнів з затримкою психічного розвитку.
55. Психолого-педагогічний супровід учнів зі складними порушеннями розвитку.
56. Роль сім'ї в процесі інтегрування дитини з ООП в загальноосвітнє середовище.